

Kritériá sociálneho znevýhodnenia

Medzi študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo študentov patriacich do špecifických znevýhodnených skupín patria študenti, ktorí splnia aspoň jednu z podmienok uvedených nižšie kedykoľvek počas posudzovaného obdobia (t. j. počnúc školským rokom 2019/2020). **Teda aj v prípade, že si splnil podmienku v minulých rokoch a teraz už ju nespĺňaš, do tejto skupiny študentov patíš.**

Pri všetkých podmienkach sa za rodiča považuje aj osvojiteľ. Podmienky sa vzťahujú na vyššie špecifikované posudzované obdobie.

Kedy budem považovaný za študenta zo sociálne znevýhodneného prostredia?

- Podmienky 1 až 9 sa vzťahujú na študenta, hovoria teda priamo o Tvojej situácii. **Splnením hoci ktorej z podmienok 1 až 9** budeš považovaný za študenta zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Podmienky 10 až 15 sa vzťahujú na Tvojich rodičov a o Tvojej situácii hovoria nepriamo cez situáciu Tvojich rodičov. Ak aj nespĺniš nijakú z podmienok 1 až 9, ale **každý z Tvojich rodičov splní aspoň jednu z podmienok 10 až 14**, budeš rovnako považovaný za študenta zo sociálne znevýhodneného prostredia. Platí to aj v prípade, že **jeden z rodičov splní niektorú z podmienok 10 až 14 a druhý rodič splní len podmienku 15**.
- V prípade, že jeden z Tvojich rodičov splní niektorú z podmienok 10 až 14, ale druhý rodič nespĺní žiadnu z podmienok, **môžeš štipendium stále získať**. Pri výbere však budú uprednostnení študenti, ktorí (a) spĺňajú podmienku na študenta alebo (b) spĺňajú podmienky pre obidvoch rodičov.

Podmienky vzťahujúce sa na študenta

1. Si členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi?

- Túto podmienku nároku na štipendium splňaš, ak si príjemcom pomoci v hmotnej núdzi alebo ak si členom domácnosti, ktorej je takáto pomoc poskytovaná. [Podrobné informácie o pomoci v hmotnej núdzi nájdeš na tomto linku.](#)*
- Potvrdenia vystavuje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak máš menej ako 18 rokov, potvrdenie Ti môžu pomôcť vypýtať rodičia.*

2. Poberáš počas štúdia na strednej škole štátom financované sociálne štipendium, ktorého podmienkou okrem prospechu bolo aj posudzovanie príjmu tvojej rodiny?

- Ide o (sociálne) štipendium, ktoré sa poskytuje v zmysle § 149 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školského zákona) na základe zmluvy medzi školou a CVTI SR.*
- O udelení štipendia rozhoduje riaditeľ školy, na ktorej si štipendium dostával.*
- Uvedené (sociálne) štipendium sa prisudzuje študentom z domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo študentom z domácností, ktorých jedna dvanástina príjmu za kalendárny rok predchádzajúci kalendárnemu roku, v ktorom sa žiada o štipendium, je najviac vo výške životného minima. [Viac o stredoškolskom štipendiu sa dočítaš na tomto linku.](#)*

3. Si sirota alebo polosirota?

- Sirotou je osoba, ktorej zomreli obaja rodičia. Polosirota je osoba, ktorej zomrel jeden z rodičov. Potvrdením môže byť kópia úmrtného listu, ktorý vydáva matričný úrad, alebo doklad o poberaní sirotského dôchodku, ktorý vydáva sociálna poisťovňa.*

4. Bývaš v centre pre deti a rodinu (niekedy nazývané aj detské domovy) alebo si bol zverený do náhradnej starostlivosti?

- [O náhradnej starostlivosti a jej rôznych formách sa môžeš viac dočítať na tomto linku.](#)*
- Potvrdením pre túto podmienku môže byť kópia rozhodnutia súdu o zverení do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo do ústavnej starostlivosti. Rozhodnutie by mali mať tvoji náhradní rodičia, pestúni alebo centrum pre deti a rodinu, v ktorom bývaš. Kópiu rozhodnutia Ti vystavia aj na príslušnom súde, prípadne aj na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.*

- 5. Máš potvrdenie (vyjadrenie) od Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP) o tom, že si žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia?**
- Ide o potvrdenie, ktoré vydáva výlučne CPPPaP na základe iniciatívy rodičov a školy v prípadoch, keď materiálne, sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimulujú rozvoj žiaka. Ide teda napríklad o situáciu, keď sa v Tvojej domácnosti hovorí iným jazykom, ako je vyučovací jazyk školy, do ktorej chodíš.
  - Za sociálne znevýhodnené prostredie sa považuje prostredie, ktoré charakterizujú aspoň tri z nasledovných kritérií:
    - rodina, v ktorej dieťa žije, neplní základné funkcie (socializačnovýchovnú, emocionálnu a ekonomickú),
    - nedostatočné vzdelanie zákonných zástupcov (aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie),
    - chudoba a hmotná núdza rodiny dieťaťa,
    - aspoň jeden z rodičov je dlhodobo nezamestnaný, patrí k znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie,
    - nevyhovujúce bytové a hygienické podmienky, v ktorých dieťa vyrastá (absencia miesta na učenie, postele, elektrickej prípojky, pitnej vody, WC a pod.),
    - vyučovací jazyk školy je iný ako jazyk, ktorým dieťa hovorí v domácom prostredí,
    - rodina žije v segregovanej komunite,
    - sociálne vylúčenie komunity alebo rodiny dieťaťa z majoritnej spoločnosti.
  - Potvrdenie Ti môže vystaviť pracovisko CPPPaP, ktoré Tvoju situáciu posudzovalo.
- 6. Je Ti poskytovaná pobytová sociálna služba krízovej intervencie?**
- Ide o situácie, v ktorých si sám/sama, alebo s rodinou musel/musela využiť možnosť dočasného ubytovania v zariadeniach sociálnych služieb, medzi ktoré patria nocľahárne, útulky, domovy na pol ceste a zariadenia núdzového bývania.
  - [Viac o sociálnych službách krízovej intervencie sa dočítaš na tomto linku.](#)
  - Potvrdenie ti môže vydať poskytovateľ sociálnej služby (teda napríklad riaditeľ alebo iný oprávnený pracovník nocľahárne, útulku, domovu na pol ceste alebo zariadenia núdzového bývania). Možným dokladom je aj zmluva o poskytnutej službe ubytovania.
- 7. Poberáš peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo si osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na opatrovanie?**
- Peňažný príspevok na osobnú asistenciu poberajú ľudia, s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaní na osobnú asistenciu.
  - Podrobnosti o príspevkoch sa dočítaš na [linku o príspevku na osobnú asistenciu](#) a na [linku o príspevku na opatrovanie](#).
  - V prípade peňažného príspevku na osobnú asistenciu Ti úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vystaví potvrdenie o poberaní peňažného príspevku na osobnú asistenciu.
  - Potvrdenie o tom, že si osobou odkázanou na opatrovanie Ti vystaví úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.
- 8. Si azylant alebo osoba s doplnkovou ochranou alebo „maloletý bez sprievodu“?**
- Ide o situáciu ak si prišiel na Slovensko ako cudzinec a bola Ti na Slovensku poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme azylu alebo vo forme doplnkovej ochrany. [Maloletým bez sprievodu](#) je dieťa, ktoré ešte nedovršilo 18 rokov a nachádza sa mimo územia svojej vlasti a je odlúčené od svojich rodičov a nie je oň postarané osobou, ktorá je za jeho výchovu zodpovedná.
  - [O udeľovaní azylu alebo doplnkovej ochrany sa viac dočítaš na tomto linku.](#)
  - Možným potvrdením udelenia azylu alebo doplnkovej ochrany je kópia dokladu o rozhodnutí o udelení azylu alebo doplnkovej ochrany alebo potvrdenie od Migračného úradu MV SR o rozhodnutí o udelení azylu alebo doplnkovej ochrany. Možným potvrdením, že si alebo si bol maloletý bez sprievodu je kópia rozhodnutia súdu, ktorú by si mal mať k dispozícii ty, prípadne centrum pre deti a rodinu, v ktorom si mal pobyť, alebo príslušný súd.
- 9. Máš posudok od posudkového lekára Sociálnej poisťovne o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 zákona 461/2003 Z. z.) o viac ako 40 % z dôvodu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku?**

- Ide o prípady závažných zdravotných postihnutí (viac ako 40-percentná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť alebo priznaný invalidný dôchodok).
- Na týchto linkoch sa dočítaš viac o [invalidite](#) a o [posudzovaní zdravotného stavu posudkovým lekárom sociálneho poistenia](#).
- Potvrdenie o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť alebo potvrdenie o priznaní invalidného dôchodku Ti vydá Sociálna poisťovňa

II. Podmienky vzťahujúce sa na spoluposudzovaných rodičov študenta, ktorí so študentom žijú v domácnosti. Nie je nutné, aby obaja rodičia spĺňali rovnakú podmienku ani to, aby podmienky spĺňali v rovnakom čase. Kritéria sa vzťahujú na Tvojich rodičov aj v prípade, že splnili kritérium v období posledných štyroch rokov pred skončením Tvojho štúdia na strednej škole (teda od začiatku školského roku 2019/2020) a teraz ich už nespĺňajú.

Za rodiča sa považuje aj osvojiteľ. Rodič je spoluposudzovanou osobou so študentom (t. j. rodičom žijúcim v domácnosti so študentom), spravidla ak

- nie je rozhodnutím súdu povinný poskytovať študentovi výživné, a
- študent nebol pred dosiahnutím plnoletosti zverený do náhradnej starostlivosti.

V prípade, že nespĺňaš žiadnu z podmienok 1 až 9, máš dvoch spoluposudzovaných rodičov a jeden z nich nespĺňa žiadnu z podmienok 10 až 15, štipendium môžeš stále získať, ale uprednostnení budú uchádzači, ktorí spĺňajú podmienky pre obidvoch rodičov.

Môže nastať aj situácia, kedy nespĺňaš žiadnu z podmienok 1 až 9, ale máš iba jedného spoluposudzovaného rodiča. Napríklad vtedy, ak žiješ s jedným rodičom a druhý rodič je rozhodnutím súdu povinný poskytovať Ti výživné. V takom prípade budeš považovaný za študenta zo sociálne znevýhodneného prostredia, ak Tvoj jediný spoluposudzovaný rodič spĺňa niektorú z podmienok 10 až 14.

10. Poberá Tvoj rodič peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo peňažný príspevok na opatrovanie alebo je Tvoj rodič osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na opatrovanie?

- *Peňažný príspevok na osobnú asistenciu poberajú ľudia, s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaní na osobnú asistenciu.*
- *Peňažný príspevok na opatrovanie poberajú ľudia, ktorí opatrujú človeka s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaného na opatrovanie.*
- *Podrobnosti o príspevkoch sa dočítaš na [linku o príspevku na osobnú asistenciu](#) a na [linku o príspevku na opatrovanie](#).*
- *V prípade peňažného príspevku na osobnú asistenciu úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vystaví Tvojmu rodičovi potvrdenie o poberaní peňažný príspevku na osobnú asistenciu.*
- *Potvrdenie o tom, že je opatrovanou osobou alebo, že je opatrujúcou osobou vystaví Tvojmu rodičovi úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.*

11. Má Tvoj rodič posudok od posudkového lekára Sociálnej poisťovne o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 zákona 461/2003 Z. z.) o viac ako 40 % z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu na účely invalidného dôchodku?

- *Ide o prípady závažných zdravotných postihnutí (viac ako 40-percentná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť).*
- *Na týchto linkoch sa dočítaš viac o [invalidite](#) a o [posudzovaní zdravotného stavu posudkovým lekárom sociálneho poistenia](#).*
- *Potvrdenie o miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť alebo potvrdenie o priznaní invalidného dôchodku vydá tvojmu rodičovi Sociálna poisťovňa.*

12. Je tvoj rodič azylant alebo osoba s doplnkovou ochranou?

- *Ide o situáciu ak Tvoj rodič prišiel na Slovensko ako cudzinec a bola mu poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme azylu alebo vo forme doplnkovej ochrany z dôvodu opodstatnenej obavy, že návrat do krajiny pôvodu by pre tvojho rodiča bol nebezpečný.*
- *[O udeľovaní azylu alebo doplnkovej ochrany sa viac dočítaš na tomto linku.](#)*
- *Možným potvrdením udelenia azylu alebo doplnkovej ochrany je kópia dokladu o rozhodnutí o udelení azylu alebo doplnkovej ochrany alebo potvrdenie od Migračného úradu MV SR rozhodnutí o udelení azylu alebo doplnkovej ochrany.*

13. Stará sa jeden z Tvojich rodičov o druhého rodiča z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia na základe zmluvy o výkone osobnej asistencie alebo poberá jeden z rodičov peňažný príspevok na opatrovanie druhého rodiča?

- Peňažný príspevok na osobnú asistenciu poberajú ľudia, s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaní na osobnú asistenciu.
- Peňažný príspevok na opatrovanie poberajú ľudia, ktorí opatrujú človeka s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaného na opatrovanie.
- Podrobnosti o príspevkoch sa dočítaš na [linku o príspevku na osobnú asistenciu](#) a na [linku o príspevku na opatrovanie](#).
- V prípade zmluvy o výkone osobnej asistencie medzi rodičmi majú túto k dispozícii Tvoji rodičia.
- Potvrdenie o tom, že je opatrovanou osobou alebo, že je opatrujúcou osobou vystaví Tvojmu rodičovi úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

14. Je tvoj rodič dlhodobo nezamestnaný uchádzač o zamestnanie?

- Dlhodobo nezamestnaný uchádzač o zamestnanie je ten, kto je v evidencii uchádzačov o zamestnanie vedený aspoň 12 po sebe nasledujúcich mesiacov.
- Uchádzač o zamestnanie je nezamestnaná osoba, ktorá sa zaregistruje na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie.
- [Viac o evidencii uchádzačov o zamestnanie sa dozvieš na tomto linku.](#)
- Potvrdenie o dátumoch evidencie ako uchádzača o zamestnanie vystavuje úrad práce.

15. Je Tvoj rodič nezamestnaný (t. j. uchádzač o zamestnanie) a druhý rodič spĺňa niektorú z podmienok 10 až 14?

- Uchádzač o zamestnanie je nezamestnaná osoba, ktorá sa zaregistruje na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie.
- [Viac o evidencii uchádzačov o zamestnanie sa dozvieš na tomto linku.](#)
- Potvrdenie o dátumoch evidencie ako uchádzača o zamestnanie vystavuje úrad práce.